

A praia do corazón de Mandelstam

Chus Pato

Formas de citación recomendadas

1 | Por referencia a esta publicación electrónica*

PATO, CHUS (2011 [1997]). “A praia do corazón de Mandelstam”. *Dorna*: 23, 131-134. Reedición en *poesiagalega.org*. Arquivo de poéticas contemporáneas na cultura.
<<http://www.poesiagalega.org/arquivo/ficha/f/441>>.

2 | Por referencia á publicación orixinal

PATO, CHUS (1997). “A praia do corazón de Mandelstam”. *Dorna*: 23, 131-134.

* Edición dispoñíbel desde o 3 de marzo de 2011 a partir dalgunha das tres vías seguintes: 1) arquivo facilitado polo autor/a ou editor/a, 2) documento existente en repositorios institucionais de acceso público, 3) copia dixitalizada polo equipo de *poesiagalega.org* coas autorizacións pertinentes cando así o demanda a lexislación sobre dereitos de autor. En relación coa primeira alternativa, podería haber diferenzas, xurdidas xa durante o proceso de edición orixinal, entre este texto en pdf e o realmente publicado no seu día. O GAAP e o equipo do proxecto agradecen a colaboración de autores e editores.

A PRAIA DO CORAZÓN DE MANDELSTAM

Chus Pato

Nunca coñecín a Lois Pereiro, pero si souben del; nun comenzo polas palabras ardentes de China (Sabela R. Oxea), palabras pronunciadas moi perto do convento de Santa Clara, na rúa de Arzúa vai xa para máis de 20 anos e logo polas fotografías. A primeira que non é del senón da súa familia materna, fotografía impresionante que encadra ao noso autor inequivocamente nunha estirpe campesiña, retrato este que se imprime na portada da revista *Loia* onde o poeta publica, creo, os seus primeiros versos, revista perdida para min no incendio que destruíu a miña casa de Ouréns e que hoxe quixera ter aquí mentres escribo estas liñas. Logo chegou el en *De amor e desamor* non menos impresionante que o seu avó e lembro que pensei: -este é Luisón, o amigo de China, e finalmente todas as demais: fotografías. Pero durante moitos anos Lois Pereiro, un Lois anterior á publicación dos seus libros, viviu para min na narración incesante da súa amiga, fervorosa lectora da súa obra e unha muller especialmente dotada para a comunicación poética.

Todo o que eu sei del débollo a Sabela e para min é imposíbel dissociar a semblanza humana de Lois Pereiro da amizade de China.

Agora ben: ¿como leo os textos de L. Pereiro?. Xa desde o principio en *Atrocity exhibition* irrompe o cinema. Cando escribo: irrompe o cinema, non trato de dicir que haxa algunha alusión ou referencia a esta arte senón que realmente no poema acontece o cinema, que o suxeito que escribe ou se escribe nestes versos é un suxeito cinematográfico, que a textura do amor é aquí corporal, de carne-óso e de espírito, a textura que da Literatura romántico-simbolista, logo das vangardas, pasa ao film e do film novamente á Literatura.

Escribo-leo sobre un suxeito contemporáneo que vibra desde Baudelaire na súa concepción do amor, do sexo, ata L. Pereiro, pois ¿como senón poderíamos asumir *esta ausencia, silueteada en roxo cos teus labres e o perfil violento de meu soño* no desencontro-posibilidade única do amor, tan perto da morte e da desgracia, senón a

través da contemporaneidade da arte? ¿como senón comprender a *furia* de quen escribe estes versos e a imaxe Venus noir, de muller panteira que castra-deixa o seu sinal como prenda ¿fállica? nos espellos ¿onde senón no cinema, na Literatura ata a saciedade vimos esta marca carmesín, na carne, na desolación do amor? Amor fatal, sórdida nostalxia. ¿De que morrer senón de amor, de sexo?: tóxico inxeta.

Que podrezan xuntos, este odio carmesín, hedra e rede en feminino.

Desexo aínda seguir co amor: Encaixes de inercia. E aínda hai unha tentación de se salvar Mitoloxías, encabezado por unha cita de Ezra: *Serei eu quen te trouxo / da outra superficie, amada necesaria?* Inventar-traer a amada (Pigmalión) onde todo varón se sente a salvo. Pero a elección amorosa do noso autor é francesa e logo cinematográfica. A escolla é anterior á escolla na idea que destrúe / no "ennui" que crea.

Gústanme os poemas de amor de Lois, gústanme porque carecen de pudor, porque marcan a pulsión na escrita, desvergonzadamente masculina, gústame o sexo da súa escrita, gústame porque non é neutro, porque se exhibe.

En soños defíninme como unha aparición / que se abre as veas en público

Éxtase como todo o que é corporal. Corpo, palabra e Absoluto: Furia

Aínda máis-Outra (a moza campesiña que todas-¿algunhas? levamos dentro): *que ela, sempre ela, tería que limpar / cando o levasen.* Dandy si, pero agrario.

A miúdo, cando leo estes poemas penso en Lautréamont, tamén noutros, pero si en Lautréamont: *convive cos espectros máis concretos*, eu adoro os *Cantos*, a Isidore só de visita porque é un histérico, pero nunca desdeñaría un negocio a tres bandas, poderíamos por exemplo dedicarnos a algunha actividade social-filantrópica no Caribe, un orfanato sen ir máis lonxe, o orfanato "Alberte Ansot de Gramont", onde ensinar bos costumes a mozos-as descañados-as (Poe, Rimbaud...), claro que Lois prefería os Mares do Sur e o conde posibelmente un escenario uruguaio, ¡pero que ben nos irían as contas!, ¡*Aritmética!*, ¡*Álgebra!* ¡*Xeometría!*, ¡*Triada grandiosa!* ¡*Luminoso triángulo!*

Escribín no primeiro parágrafo (todo en Lois Pereiro é sempre inicio) que o noso autor pertence a unha estirpe campesiña, cando

menos por vía materna, e iso é: sangue labrego que nos corre polas veas e fascinación pola paisaxe industrial, como bo herdeiro das vangardas, aínda que as vangardas descoñecían o que a continuación viría, polas novas tecnoloxías e o malestar –malestar Das Kapital, cultura obreira e industrial: *cando as sireas das fábricas/oubean nun xesto unánime*–, que deconstrúe un noso soño inmemorial de fusión coa terra. Non vou a continuación citar os versos que aseveren a miña afirmación. Lean vostedes atentamente os poemas de L. P. (fatíguense, fatiguémonos, como xa lles propuxo o inesquencíbel de Rianxo). No future Anarchy & destroy me. Iso, o que xa é en nós: *poder que posúe quen descobre a verdade*. Delicadamente Galiza:

A amnesia do vencido

Negro: materia poética nacional (como en Tralk, como Bernhard-trastorno-Wittgenstein, como en Ingeborg, como en Paul Celan: toda esta liña poética “Poesía en tempos de miseria”, desde Hölderlin a Lois Pereiro, e aquí si, aquí a escolla é centro-europea)

extinción

autoxenocidio que vivimos

e tamén grandeza: nosa. Pois logo de Celan, logo de que Celan dese remate á prescrición de

Adorno “como escribir logo de Auschwitz...”. Pois que todo tempo é adverso para o poema

Poesía. Patria. Paixón alma Gulfstream. Otero, e as formas do futuro. Atlántico é a alma e o acantilado o corpo atroz da súa chamada

y.y

z. Fin

Guías turísticas: Abecedarios.

verbo de *Poesía última de amor e enfermidade* só dúas precisións: en toda Literatura hai diversas clases de libros, entre estas diversas clases existen algúns que son “o absoluto memorábel”, ao marxe, claro está, do que cada pobo ou as súas instancias literarias fagan con eles (as nosas institucións adoitan ser extremadamente cautas e lentas, dificilmente poderán asimilar a obra de Lois con rapidez; cun pouco de sorte nós xa non estaremos e poderemos aforrar o espectáculo, cando decidan dedicarlle o Día das Letras ao noso autor). Citarei dúas obras deste tipo entre nós: *Follas novas* e *De catro a catro*, hai outros, non moitos máis. Pois ben, este libro, *Poesía última de amor e enfermidade*, de Lois Pereiro, pertence a esta categoría, quer dicir á cate-

goría do insepultábel, e direi por que: é tan sinxelo como afirmar que este conxunto de versos acada no máis alto grao as dúas categorías que lle son propias ao Poema, beleza e verdade. O noso autor – toda a súa obra é un proceso, unha viaxe –, alcánzase a si mesmo neste versos e de tal xeito que alcanza a orixe, e con ela a memoria intacta do idioma nas súas fontes, e nelas o reconto exacto da palabra: comunal, que nos afirma, que nos di, que nos transplanta.

Nunca escoitei recitar a Lois Pereiro, pero imaxino a súa voz moi lenta e moi, moi cálida, diríamos carnal, e por unha vez, entre nós, en poesía “deste mundo”.

asistíanme as rimas dun príncipe
encantado
a respiración dos seus versos:

levar o corazón a punto extenuado,
case morto

e baleirar os pulmóns
na explosión do verso.
O sentido abandonado
apatriado
– quero ser xinete
a queixa da súa boca.
Pedílle que me pintase unha tempestade
unha tempestade no velador
o bosque
as árbores
núas
e a luz
a luz da tormenta
na casula da landra
e os paxaros do inverno

Para os poemas, para os versos de Lois, de Luisón, o tan amado e sempre recordado, para Monforte, e a súa paipa de opio: a praia do corazón que Mandelstam desexou para a palabra.

POÉTICA.